

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан соціально-гуманітарного факультету

Оксана ГОМОТЮК

« 31 »

2023р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

2023 р.

ПРОГРАМА

атестаційного екзамену

за першим (бакалаврським) рівнем

для здобувачів вищої освіти

Галузь знань - 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність 053 Психологія

Освітня програма «Психологія»

Розглянуто та схвалено на засіданні групи забезпечення спеціальності «Психологія», протокол № 1 від 30 серпня 2023р.

Голова групи забезпечення спеціальності

Андрій ГІРНЯК

Тернопіль 2023

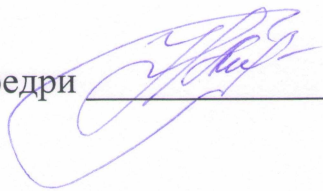
Програма атестаційного екзамену для випускників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія, освітньо-професійної програми «Психологія», підготовлена відповідно до Стандарту вищої освіти та освітньо-професійної програми «Психологія».

Програму підготували:

д. психол.н., завідувач кафедри психології та соціальної роботи Андрій ГІРНЯК,
д. психол.н., професор кафедри психології та соціальної роботи Анатолій ФУРМАН,
д. психол.н., професор кафедри психології та соціальної роботи Сергій ШАНДРУК.

Обговорено і рекомендовано на засіданні кафедри психології та соціальної роботи, протокол № 1, від 28 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

д.психол.н., професор Андрій ГІРНЯК

1. Організаційно-методичні вказівки

1.1. Загальні положення

Мета і завдання атестаційного екзамену

Програма атестаційного екзамену для випускників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія, освітньо-професійної програми «Психологія» є узагальненим етапом підготовки фахівців, який призначений для виявлення рівня знань та професійних навичок, здобутими студентами протягом навчання в університеті.

Мета екзамену полягає в оцінюванні рівня фахової підготовки випускників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія, ОПП «Психологія».

Завдання екзамену орієнтоване на перевірку оволодіння студентами знань з теоретико-методологічних засад психології, основних принципів і методів роботи фахівця, провідних теорій, підходів і концепцій психології, положень етичного кодексу, психодіагностичних компетентностей, ключових аспектів професійної взаємодії «клієнт-психолог» на індивідуальному та груповому рівнях, психологічних закономірностей розвитку суспільства та перебігу соціальних процесів, процедур проведення психологічних експериментів, технології та методик психологічної роботи з різними категоріями клієнтів, специфіки психологічної профілактики, технік і прийомів психологічного консультування, психотерапії та реабілітації, структури та функцій системи психологічних служб на національному, регіональному та місцевому рівнях.

Атестація випускників здійснюється відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Статуту ЗУНУ, Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та роботу атестаційної комісії в ЗУНУ (протокол №2 від 30.09.2020 р.). Атестація випускників проводиться в Університеті за акредитованими спеціальностями та завершується видачею документів встановленого зразка про ступінь освіти та здобуту кваліфікацію. Положення про атестацію визначає порядок атестації здобувачів вищої освіти, формування та організації роботи атестаційної комісії у ЗУНУ.

Атестація осіб, які здобувають ступінь бакалавр – це встановлення фактичної відповідності рівня їх освітньо-професійної та практичної підготовки, набутих компетентностей вимогам ОП Психологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія. Формою державної атестації фахівців освітньо-професійної програми «Психологія», крім кваліфікаційної роботи, є атестаційний екзамен з

нормативних освітніх компонент. Атестаційний екзамен є засобом об'єктивного контролю якості вищої освіти, ґрунтовної підготовки студентів, рівень якої встановлюється опосередковано за допомогою різних за складністю завдань. Він проводиться на завершальному етапі навчання бакалавра, містить комплекс завдань теоретичного та практичного характеру.

Атестаційна комісія перевіряє науково-теоретичну та практичну підготовку студентів, приймає рішення щодо присудження випускникам відповідного ступеня вищої освіти, видачу державного документа про освіту. Контроль за формуванням та організацією роботи атестаційної комісії здійснює ректор, а форми та терміни проведення атестації здобувачів вищої освіти визначаються робочим навчальним планом і графіком навчального процесу.

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінювання рівня якості підготовки здобувача та здобутої ним вищої освіти здійснюють члени екзаменаційної комісії на основі принципів об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності, диференційованого та компетентнісного підходу, за критеріями оцінювання набутих загальних і професійних компетентностей і шкалою оцінювання, застосовуючи форми і методи діагностики. Об'єктом оцінювання є сукупність знань, умінь і навичок, набутих компетентностей. У процесі визначення оцінки враховується ряд важливих показників: чіткість формулювань; структура і логіка вибудовування відповіді; оригінальність вирішення проблем, якість і глибина володіння теоретичним матеріалом; наявність критичного аналізу та здатність до наукової полеміки; рівень обґрунтованості вирішення психологічних проблем; змістовність повідомлення; правильність та чіткість відповідей на запитання членів ЕК. Враховуючи компетентнісно-орієнтований підхід до навчання, у структурі єдиного (комплексного) білету більшу вагу надано завданням практичного характеру у формі задач, ситуаційних вправ. При виявленні спроби списування, студенту виставляється незадовільна оцінка.

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з атестаційного екзамену визначається як середньозважена величина в залежності від питомої ваги кожної компоненти єдиного (комплексного) білету:

Комплексне теоретичне питання	Тестові завдання	Завдання практичного характеру	Разом
20%	40%	40%	100%
1 питання – 20 балів, макс. 20 балів	20 тестів по 2 бали за тест, макс. 40 балів	2 завдання – кожне по 20 балів, макс. 40 балів	100 балів

Критерії оцінювання знань студентів на атестаційному екзамені та їх відповідність шкалі оцінювання наведені у таблиці.

Підсумкові оцінки			Критерії оцінювання знань
За шкалою ECTS	За національною шкалою	Бали	
1	2	3	4
<i>A</i> «Відмінно»	<i>Відмінно</i>	90-100	Випускник виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; засвоїв основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисциплін, їх значення для подальшої професійної діяльності.
<i>B</i> «Дуже добре»	<i>Добре</i>	85-89	Випускник виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисциплін вище середнього рівня; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисциплін, їх значення для подальшої професійної діяльності.
<i>C</i> «Добре»		75-84	Випускник виявив загалом добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисциплін; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
<i>D</i> «Задовільно»	<i>Задовільно</i>	66-74	Випускник виявив знання навчального матеріалу дисциплін у обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; справився з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципів, які може усунути самостійно.

<p style="text-align: center;"><i>E</i> «Достатньо»</p>		<p style="text-align: center;">60–65</p>	<p>випускник виявив знання основного навчального матеріалу дисциплін в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив помилки у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.</p>
<p style="text-align: center;"><i>FX</i> «Незадовільно»</p>	<i>Незадовільно</i>	<p style="text-align: center;">35-59</p>	<p>Випускник має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу дисциплін; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань.</p>
<p style="text-align: center;"><i>F</i> «Незадовільно»</p>		<p style="text-align: center;">1-34</p>	<p>Випускник не мав знань зі значної частини навчального матеріалу; допускав принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал.</p>

Якщо відповідь студента на атестаційному екзамені не відповідає вимогам рівня атестації, комісія ухвалює рішення про те, що студент не пройшов атестацію, що відображається в протоколі засідання.

У випадку незгоди з оцінкою з атестаційного екзамену здобувач вищої освіти має право не пізніше 12 години наступного робочого дня за днем оголошення результату екзамену подати апеляцію на ім'я ректора. У випадку надходження апеляції розпорядженням ректора створюється комісія для розгляду апеляції. Апеляція розглядається протягом трьох робочих днів після її подачі.

1.2. Порядок проведення атестаційного екзамену

Державна атестація студентів проводиться атестаційною комісією після завершення навчання на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти з метою встановлення рівня набуття студентами компетентностей, визначених освітньо-професійною програмою «Психологія». Атестація здійснюється відкрито і публічно. Атестаційний екзамен проводиться в комбінованій (усній та письмовій) формі.

Проведення атестаційного екзамену здійснюється з дотриманням наступних принципів:

- уніфікація умов і методик проведення оцінювання;
- інформаційна підготовка студентів до екзамену;
- дотримання вимог таємності при розмноженні завдань екзаменаційних білетів (теоретичних питань, задач тощо), їх зберіганні та використанні.

Форма державної атестації доводиться до відома студентів на початку навчального року, у якому буде здійснено державну атестацію. Розклад консультацій, екзаменів доводиться до відома студентів за два тижні до початку атестаційного екзамену. Для них проводяться групові консультації. Згідно з вимогами Міністерства освіти і науки України до програми і екзаменаційних білетів включаються питання з дисциплін, які забезпечують програмні результати навчання, визначених Стандартом вищої освіти та освітньо-професійною програмою «Психологія».

Згідно правил проведення атестаційного екзамену:

1. Реєстрація учасників атестаційного екзамену починається за 30 хвилин до його початку, запізнення є неприпустимими.
2. Студенти до початку атестаційного екзамену мають надати секретарю атестаційної комісії залікову книжку.
3. Під час екзамену забороняється:
  - використовувати будь-яку літературу, записи, смартфони;
  - підказувати, говорити, надавати консультації студентами один одному;
  - консультиватися з членами атестаційної комісії;
  - виходити з аудиторії з будь-якими робочими аркушами.

У разі недотримання перелічених вище вимог студент буде видалений з аудиторії без попередження й права продовження складання екзамену.

Для проведення атестаційного екзамену виділяється аудиторія, в якій забезпечуються сприятливі умови для роботи студентів над завданнями єдиного (комплексного) білета.

Завдання екзаменаційного білету переписуються студентами на спеціальні аркуші, одержані для виконання екзаменаційних завдань. На цих аркушах студент дає коротку відповідь на поставлені питання (студент готується впродовж 40 хвилин). Неприпустимим є продовження роботи над завданням після оголошення про її закінчення.

Усні відповіді студентів на питання екзаменаційного білету повинні чітко віддзеркалювати їхнє знання та розуміння важливих завдань, які стосуються проблем відповідних фахових дисциплін. Відповідь студентів на атестаційному екзамені повинна свідчити про рівень набуття студентами компетентностей, визначених в ОПП.

1.3. Структура екзаменаційного завдання

Кожен комплексний екзаменаційний білет атестаційного екзамену включає в себе 1 комплексне теоретичне питання, 20 тестів і 2 завдання практичного характеру (у формі задачі, ситуаційного завдання).

1.4. Порядок проведення консультацій

Консультації, що проводяться перед атестаційним екзаменом, мають на меті зосередити увагу студентів на важливості його складання для формування бакалавра з економіки. На консультації здобувачів вищої освіти ознайомлюють з порядком проведення атестаційного екзамену; структурою екзаменаційного білету; критеріями оцінювання. Також студентам надаються рекомендації щодо змісту і форми відповіді на кожне завдання екзаменаційного білету.

При цьому даються поради студентам щодо підготовки до теоретичних питань та розв'язку тестів з кожної дисципліни. Окрім того, консультації стосуються практичної частини екзаменаційного білету. Звертається увага на типи комплексних практичних завдань, які будуть включені в екзаменаційні білети. При потребі наводяться алгоритми їх розв'язку.

Викладач, що проводить консультацію, зобов'язаний дати відповіді на усі питання, які виникають у студентів при підготовці до атестаційного екзамену.

2. Перелік питань, які виносяться на атестаційний екзамен

1. Зародження та етапи становлення психології як науки.
2. Основні групи методів історико-психологічного дослідження.
3. Теорії історичного аналізу. В.А. Роменець: культурологічний підхід і вчинковий принцип в аналізі історії всесвітньої психології.
4. Міфологічна свідомість як основа світосприйняття первісної людини. Магія. Ритуали. Ініціації. Табу.
5. Зародження раціональних наукових ідей про психіку в епоху Античності. Етапи розвитку античної психології.
6. Психологія в епоху Середньовіччя: характеристика, специфіка філософсько-психологічних уявлень.
7. Проблема достовірності пізнання душі в учінні Августина Блаженного.
8. Психологія в епоху Відродження: основні напрями розвитку антропологічних і психологічних ідей.
9. Загальна характеристика психології у XVII ст. Основні теорії Нового часу. Вплив Ф. Бекона та Р. Декарта на розвиток психології.
10. Розвиток філософсько-психологічних знань у Німеччині в епоху Просвітництва.
11. Психологічна система В.Вундта. Історична роль В.Вундта у розвитку психології.
12. Становлення і розвиток психологічних шкіл кінця XIX – початку XX століття.
13. Експериментальна діяльність представників Вюрцбурзької школи.
14. Характеристика періоду відкритої кризи в психології (10-30 р.р. XX ст.).

15. Психологія біхевіоризму. Основні напрямки необіхевіоризму.
16. Берлінська школа гештальтпсихології (М. Вертгеймер, В. Келер, К. Левін).
17. Глибинна психологія. Психоаналіз З. Фрейда як теорія та терапевтична практика.
18. Гуманістична психологія та гуманістична психотерапія.
19. Характеристика культурно-гуманістичної психології ХХ ст. в Україні.
20. Предмет психології як науки, її завдання. Зв'язок психології з іншими науками.
21. Класифікація психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості, психічні тенденції. Їх ознаки та характеристики.
22. Основні вимоги до методів психологічних досліджень: класифікація, властивості і межі використання.
23. Метод тестів: поняття, види, вимоги до тестів, оцінка об'єктивності.
24. Експеримент як основний метод психології. Види психологічних експериментів та вимоги до їх проведення.
25. Галузі сучасної психології: різновиди та сутнісна характеристика.
26. Поняття про психіку. Психіка як властивість високоорганізованої живої матерії. Основні функції психіки та їх сутнісний аналіз.
27. Свідомість як вищий рівень психічного відображення і саморегуляції.
28. Загальна характеристика проблеми неусвідомлюваних психічних процесів. Класифікація неусвідомлюваних процесів.
29. Значення теорії З.Фрейда для лікування невротичних симптомів.
30. Відчуття як чуттєве відображення окремих властивостей предметів. Фізіологічні механізми відчуття.
31. Види та класифікація відчуттів.
32. Основні властивості і характеристики відчуттів.
33. Поняття про сприйняття. Фізіологічні механізми сприйняття. Взаємозв'язок відчуття і сприйняття.
34. Основні властивості сприйняття: предметність, цілісність, константність, структурність, усвідомленість, апперцепція.
35. Складні види сприйняття: особливості сприйняття простору, часу і руху.
36. Пам'ять як психічний процес. Основні механізми пам'яті: запам'ятовування, збереження, впізнання і відтворення, забування.
37. Основні види пам'яті та їх сутнісний аналіз.
38. Загальна характеристика уяви і її роль у психічній діяльності. Види уяви.
39. Механізми створення образів уявою. Уява і творчість.
40. Природа, основні види мислення та їх класифікація.
41. Основні види розумових операцій: порівняння, аналіз і синтез, абстрагування і конкретизація, узагальнення, опосередкування.
42. Спілкування як специфічний вид людської діяльності, функції та види.
43. Поняття про увагу. Увага як психічний феномен. Основні види та характеристики уваги.
44. Загальна характеристика вольових дій. Воля як процес свідомого регулювання поведінки.
45. Види емоцій і їх загальна характеристика. Фізіологічні основи і психологічні теорії емоцій.
46. Стрес і його стадії. Типологія стресу.

47. Поняття про спрямованість особистості і мотивацію діяльності.
48. Психологічні теорії мотивації. Класифікація людських потреб за А.Масловим.
49. Класифікація здібностей та їх сутнісний аналіз.
50. Поняття про темперамент. Теорії темпераменту.
51. Поняття про характер. Структура характеру. Взаємозв'язок характеру і темпераменту.
52. Основні види людської діяльності та їх характеристика. Структура діяльності.
53. Поняття про особистість. Структура особистості. Класифікація концепцій особистості.
54. Співвідношення понять “індивід”, “суб'єкт”, “особистість”, “індивідуальність”, “універсум”.
55. Розкрийте особливості психології немовляти.
56. Різновиди діяльності та розвиток пізнавальних інтересів молодших школярів.
57. Методи та методологічна основа психологічних досліджень з вікової психології.
58. Особливості розвитку особистості дошкільників.
59. Охарактеризуйте провідну діяльність у підлітковому віці. Психологічні новоутворення підліткового віку.
60. Основні закономірності психічного розвитку. Психічний розвиток і формування особистості.
61. Суть соціогенетичних теорій, що пояснюють розвиток людини.
62. Передумови та умови психічного розвитку. Структура самосвідомості.
63. Особливості анатомо-фізіологічного та психічного розвитку дітей 6-річного віку.
64. Ставлення до навчальної діяльності та розвиток пізнавальних процесів підлітка.
65. Розвиток особистості молодшого школяра та особливості його потребо-мотиваційної сфери.
66. Особливості періодизації психосексуального розвитку людини (за З. Фройдом).
67. Провідний вид діяльності та особливості розвитку пізнавальних процесів дошкільнят.
68. Психологія раннього віку.
69. Охарактеризуйте провідну діяльність періоду ранньої юності.
70. Суть біогенетичного підходу до дослідження психіки дитини.
71. Вікові періодизації психічного розвитку людини, за Е. Еріксоном.
72. Психологічні новоутворення у ранньому юнацькому віці. Формування особистості.
73. Принципи організації експериментальних досліджень у педагогічній та віковій психології.
74. Розвиток особистості підлітка. Потребо-мотиваційна сфера підлітків.
75. Особливості розвитку пізнавальних процесів осіб 18-25 років.
76. Взаємозв'язок фізичного та психологічного розвитку в юнацькому віці.
77. Розвиток пізнавальних процесів у старшокласників.

78. Психологічні особливості вибору професії.
79. Діалектичний взаємозв'язок навчання, виховання і розвитку.
80. Родинні взаємини та психологічні умови успіху родинного виховання.
81. Суть та структурні компоненти процесу учіння. Мотиви учіння та їх класифікації.
82. Поняття про актуальний і потенційний розвиток наступників.
83. Роль шкільного колективу в оптимізації навчально-виховного процесу і морального формування особистості.
84. Взаємозв'язок навчальної діяльності та сенситивних періодів розвитку психіки.
85. Розкрийте суть понять «регресії» та «фіксації» у психоаналітичній теорії психосексуального розвитку, розробленої З. Фройдом.
86. Розкрийте суть «Едипового комплексу» та «Комплексу Електри» у психоаналітичній теорії З. Фрейда.
87. Розкрийте суть стадій конкретних і формальних операцій інтелектуального розвитку дитини, за Ж. Піаже.
88. Розкрийте особливості розвитку передморального і конвенційного і постконвенційного рівнів розвитку моральної свідомості особистості, за Л. Кольбергом.
89. Розкрийте суть теорії розвитку вищих психічних функцій, за Л.С. Виготським.
90. Розкрийте суть основних чинників онтогенезу особистості.
91. Розкрийте сутнісний зміст епох, періодів і криз розвитку дитини, за періодизацією Д.Б. Ельконіна.
92. Зазначте вікові межі, провідні види діяльності та центральні новоутворення основних періодів психічного розвитку дитини, за Д.Б. Ельконіним.
93. Параметри, критерії і показники готовності дитини до школи.
94. Здійсніть порівняльний аналіз основних підходів і концептуальних положень на котрих базуються основні періодизації психічного розвитку особи.
95. Окресліть сферу застосування знань з педагогічної та вікової психології у професійній діяльності сучасного психолога-практика.
96. Обґрунтуйте предмет соціальної психології, її теоретичні і прикладні завдання.
97. Розкрийте суть методологічних засад соціально-психологічного дослідження. Проблема якості та достовірності соціально-психологічної інформації.
98. Сутнісний зміст та систематика основних категорій соціальної психології.
99. Соціально-психологічний тренінг як метод саморозвитку особистості.
100. Здійсніть класифікацію методів соціальної психології.
101. Модель структури спілкування та способи міжсуб'єктного інформаційного зв'язку.
102. Суть соціально-психологічних бар'єрів спілкування та роль зворотного зв'язку у спілкуванні.
103. Визначте соціально-психологічні способи впливу в процесі спілкування.
104. Явище каузальної атрибуції в соціальній психології.
105. Поясніть сутнісний зміст позитивної та негативної афіліації.

106. Визначте класифікацію груп та розкрийте статус, позицію та роль індивіда в групі.
107. Здійсніть психологічну характеристику малих, середніх і великих соціальних груп.
108. Розкрийте суть феномену групового тиску та вплив більшості на функціонування групи.
109. Психологія мас. Вплив масової свідомості на поведінку індивіда.
110. Розкрийте феномен соціалізації індивіда: зміст, рівні та стадії.
111. Обґрунтуйте роль окремої особистості у суспільному житті: культурно-історичний аспект.
112. Розкрийте суть понять соціальна фасилітація, соціальна інгібіція, групова поляризація та дискримінація.
113. Явище соціальної перцепції та особливості сприйняття людьми один одного.
114. Поняття про соціальний статус і соціальні ролі особистості.
115. Охарактеризуйте основні методи соціально-психологічного дослідження. Окресліть процедуру їх проведення.
116. Поняття, структура та причини виникнення конфліктів. Позитивні та негативні аспекти конфліктів.
117. Етапи розгортання та шляхи вирішення конфліктів.
118. Бар'єри спілкування: поняття, різновиди та чинники.
119. Проаналізуйте психологічні способи та механізми соціального впливу.
120. Основні механізми соціальної перцепції у процесі спілкування.
121. Опишіть феномен групового тиску. Поняття про конформізм та умови його посилення.
122. Охарактеризуйте поняття групової динаміки та опишіть її механізми.
123. Етапи розвитку малої соціальної групи як колективу.
124. Соціальна установка: поняття, структура та функції. Роль соціальної установки в регуляції соціальної поведінки особистості.
125. Поняття про асоціалізацію та десоціалізацію. Девіантна поведінка та шляхи реабілітації і ресоціалізації особистості.
126. Психологія мас, великих груп і натовпу. Вкажіть особливості поведінки особистості у натовпі.
127. Які ознаки соціальних норм Ви знаєте. Проаналізуйте групові норми і нормативну поведінку у групі.
128. Проаналізуйте психологічні особливості етнічних груп. Обґрунтуйте поняття «етнічна група», «національна психологія», «національний характер».
129. Розкрийте поняття психологічної сумісності. Проаналізуйте проблеми кооперації і конфлікту в соціальній психології.
130. Розкрийте взаємозв'язок соціальної ролі, соціального статусу і соціального контролю.
131. Розкрийте поняття спілкування, визначте його зміст, предмет і засоби. Опишіть функції та структуру спілкування.
132. Розкрийте суть ефектів соціальної перцепції: ореолу, первинності, новизни.
133. Мотиви соціальної взаємодії: кооперація, альтруїзм, рівність, конкуренція, індивідуалізм, агресія та ін.

134. Взаємодія та міжособистісний вплив. Засоби впливу при взаємодії фахівця з клієнтом.
135. Поняття про референтну групу. Теорії референтних груп Т. Хаймена, Ч. Кулі, В. Джеймса, А. Петровського.
136. Пізнання і розуміння людьми один одного як механізми соціальної перцепції (ідентифікація, емпатія, егоцентризм, атракція).
137. Прогнозування поведінки партнера по взаємодії. Каузальна атрибуція.
138. Психологія великих соціальних груп: інтереси соціальних груп, масовий настрій, традиції, мода, громадська думка.
139. Особистість у структурі суспільних взаємин. Поняття про «позицію особистості» за А. Адлером.
140. Самосвідомість як сфера соціального становлення особистості.
141. Особливості психологічних механізмів інтеріоризації та екстеріоризації.
142. Поняття про дію, поведінку, діяльність і вчинок.
143. Вплив соціального оточення на самосвідомість та установки індивіда.
144. Мета, предмет, завдання та принципи психологічного консультування.
145. Види психологічного консультування та вимоги до їх проведення.
146. Методи, техніки і прийоми психологічного консультування.
147. Сфери застосування психоконсультативних практик.
148. Психоаналітичний напрям у консультуванні.
149. Гуманістичний напрям у психологічному консультуванні.
150. Бігевіористичний напрям у психологічному консультуванні.
151. Когнітивний напрям у психологічному консультуванні.
152. Екзистенційний напрям у психологічному консультуванні.
153. Роль і місце консультанта у психологічному консультуванні. Вимоги до особистості консультанта: модель ефективного професіонала.
154. Вимоги до організації та етапи психоконсультативної бесіди.
155. Розкрийте особливості підготовчого етапу психологічного консультування.
156. Розкрийте особливості діагностичного етапу психологічного консультування.
157. Розкрийте особливості корекційного (реорієнтаційного) етапу психологічного консультування.
158. Розкрийте особливості контрольного (завершального) етапу психологічного консультування.
159. Консультативний контакт, завдання та особливості його організації.
160. Техніки консультування на різних етапах консультативного процесу.
161. Особливості проведення довготривалих консультацій.
162. Ефективність консультативного процесу у психологічному практикуванні.
163. Основні завдання та цілі індивідуального психоконсультування.
164. Переваги та недоліки індивідуального психологічного консультування.
165. Групове психологічне консультування: переваги та недоліки.
166. Основні методи групового психологічного консультування.
167. Типологічні характеристики клієнтів, котрі звертаються до психолога-консультанта.
168. Класифікація запитів у сфері психолого-педагогічного консультування.
169. Психологічне консультування батьків та педагогів щодо взаємодії з дітьми різного віку.
170. Психологічне консультування з розвитку здібностей школярів.

171. Психологічне консультування з проблем шкільної адаптації та успішності учнів.
172. Психологічне консультування з проблем профілактики дитячої злочинності, наркоманії та алкоголізму.
173. Основні проблеми та прийоми психологічного консультування подружніх пар.
174. Психологічне консультування клієнтів із суїцидними намірами.
175. Особливості психологічного консультування у випадку смерті близької людини.
176. Психологічне консультування клієнтів, які переживають втрату при розлученні.
177. Особливості психологічної бесіди з умираючою людиною.
178. Особливості консультативної роботи з клієнтами з тривожною поведінкою.
179. Особливості психоконсультативної роботи з клієнтами із страхом і фобіями.
180. Особливості психоконсультативної роботи з вороже налаштованими та агресивними клієнтами.
181. Особливості психоконсультативної роботи з невмотивованими клієнтами.
182. Особливості психоконсультативної роботи з клієнтами з підвищеними вимогами.
183. Психологічна служба як соціальне явище. Феномен психологічної практики.
184. Етичні засади професійної діяльності практикуючого психолога.
185. Виникнення, етапи становлення і розвиток психологічної служби в Україні.
186. Етапи становлення та розвитку психологічної служби за кордоном.
187. Мета, завдання і принципи організації психологічної служби в системі освіти.
188. Структура та управління психологічною службою в системі освіти.
189. Розподіл функцій і повноважень фахівців психологічної служби.
190. Організаційні моделі діяльності психологічної служби на рівні області, району та навчального закладу.
191. Психолого-медико-педагогічні консультації у системі психологічної служби.
192. Особливості функціонування психологічної служби у початковій школі.
193. Особливості функціонування психологічної служби у середній та старшій школах.
194. Особливості функціонування психологічної служби у вищій школі.
195. Психологічне забезпечення діяльності позашкільних навчальних закладів.
196. Здійснить характеристику позитивних особистісних і професійних рис психолога-практика.
197. Технологічний підхід до організації діяльності психологічних служб в системі освіти.
198. Професійне зростання фахівців освітньої сфери. Психодидактичні аспекти розробки методичного забезпечення для педагогічних працівників.
199. Причини та профілактика психоемоційного вигорання працівників освітньої сфери.
200. Інноваційні моделі розвитку психологічної служби в системі освіти.

Рекомендовані джерела інформації

1. Александров Д.О. Теоретичні основи соціальної взаємодії. Підручник. Київ, 2019. 260 с.
2. Афанасьєва Н. Є. Психолого-педагогічне консультування фахівців екстремального профілю: теорія, методологія, практика: монографія. Харків: НУЦЗУ, 2017. 315 с.
3. Варій М. Й. Загальна психологія.: підр. [для студ. вищ. навч. закл.] 3-те вид. URL: http://document.kdu.edu.ua/info_zab/053_425.pdf
4. Василенко Л., Савчин М. Вікова психологія : навч. посіб 5-те вид. перер. і допов. Київ : Академія. 2021. 376 с.
5. Гірняк А. Н. Психологічні прийоми формування атракцій як способи налагодження освітньої взаємодії. *Актуальні проблеми психології* : зб. наук. праць Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. 2018. Т. I, вип. 50. С. 50–57.
6. Гірняк А. Н., Гірняк Г. С. Діалогічна взаємодія учасників освітнього процесу, як передумова та гарантія його ефективності. *Guarantees and protection of fundamental human rights as the integral element of integration of Ukraine on the EU* : monografia zbiorowa. Polska : Wydział Prawa i Administracji UWM w Olsztynie, 2019. P. 105–117.
7. Гірняк А.Н. Методичні рекомендації з вивчення дисципліни «Вікова та педагогічна психологія» для студентів спеціальностей 053 «Психологія» та 231 «Соціальна робота». Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка», 2022. 116 с.
8. Горленко В. М., Острова В.Д., Сосновенко Н. В.,Ткачук І. І. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби / за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с.
9. Гроф С. Психологія майбутнього. Пер. з англ. Я.Винницької, О.Редчиць. Львів Terra Incognita, 2019. 400 с.
10. Губенко І. Я., Карнацька О. С., Шевченко О. Т. Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та міжособового спілкування: підручник: 3-є вид., стер. Київ: ВСВ «Медицина», 2021. 312 с.
11. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Теоретичний курс. Київ : ЦНЛ, 2020. 388 с.
12. Етнокультурна психологія. Історія та сучасність / І. Данилюк, А. Курапов, І. Ягіяєв. Київ: АртЕк, 2019. 432 с.
13. Євдокимова Н.О., Опанасенко Л.А, Іванцова Н.Б. Психологічні основи професійного консультування: навч. посіб. Миколаїв: Іліон, 2015. 384 с.
14. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби : метод. рек. / авт.-упор.: В. М. Горленко, В. Д. Острова, Н. В. Сосновенко, І. І. Ткачук: за заг. ред. В. Г. Панка. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2018. 106 с.
15. Ібука Масару Після трьох вже пізно. Київ : Сварог. 2020. 152 с.
16. Ільїна Н.М. Загальна психологія в екзаменаційних питаннях і відповідях. Навч. посіб. Київ : «Університетська книга», 2018. 239 с.
17. Кальницька Ю. С. Історія соціальної психології в Україні: друга половина ХІХ - початок ХХ ст. : монографія. Київ : Талком, 2019. 148 с.
18. Кацавець Р. С. Вікова психологія : навч. посіб. Київ : Алерта, 2019. 112 с.

19. Кері Таніт, Рудкін Анхеред Про що думає дитина? Практична дитяча психологія для сучасних батьків / пер. з англ. Т. В. Євлоєвої. Харків : Ранок. 2021. 256 с.
20. Колобич О. П. Загальна психологія. Навчально-методичний посібник. Львів, 2018. 172 с. <https://pedcollege.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/pidruchnyk-2018-kolobych-R7.pdf>
21. Конвенція про права дитини (1989). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
22. Концепція Нової української школи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
23. Коханова О.П. Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посібник. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/16139/1/O_Kokhanova_IP_IL.pdf
24. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020. 243 с.
25. Кутішенко В. Вікова та педагогічна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 128 с.
26. Легка Л. М., Семенча Л. Г. Організація діяльності психологічних служб: навч. посіб. Львів: "НовийСвіт – 2000", 2020. 372 с.
27. М'ясоїд П. Принцип історизму і мислення у психології. *Психологія і суспільство*. 2019. № 3-4. С. 38-72.
28. Максименко С. Д. Загальна психологія : навчальний посібник. 3-тє вид., перероблене та доповнене. Київ : ЦУЛ, 2018. 272 с.
29. Менегетті А. Психологія лідера. Київ: Видавництво НФ «Антоніо Менегетті», 2019. 342 с.
30. Методологія і психологія гуманітарного пізнання. До 25-річчя наукової школи професора А.В.Фурмана : колективна монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2019, 998 с.
31. Молодушкіна І. В. Навігатор психологічного здоров'я дошкільників. Київ: Основа, 2018. 112 с.
32. Москалець В. П. Загальна психологія: підручник. Київ. Ліра-К. 2020. 564 с.
33. Озерна Д. Бути окей. Що важливо знати про психічне здоров'я. Київ: Yakaboo Publishing, 2020. 256 с.
34. Основи психоконсультації: навч. посіб./ упоряд. і ред.. Т. Л. Надвичина. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 194 с.
35. Основи психологічного консультації: у схемах і таблицях / Л.А. Опанасенко. Миколаїв: Іліон, 2019. 134с.
36. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультації: навч. посібник / В. Г. Панок, Я. В. Чаплак, Я. Ф. Андрєєва, Чернівці: ЧНУ. 2019. 356 с.
37. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін.; за ред. М. М. Слюсаревського. Київ: Талком, 2018. 580 с.
38. Поліщук В.М. Соціальна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга (Україна), 2021. 271 с.

39. Психологія професійної діяльності. Підручник / Автори-упорядники: Біскуп В.С., Гірняк А.Н., Гірняк Г.С., Крупник З.І., Надвинична Т.Л., Шандрук С. К., Яремко О.М. Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2022. 226 с.
40. Роменець В. А. Історія психології: Стародавній світ. Середні віки. Відродження: Навч.посібник. Київ : Либідь, 2005. 916 с.
41. Роменець В. А. Історія психології: XVII століття. Епоха Просвітництва : Навч.посібник. К.: Либідь, 2006. 1000 с.
42. Роменець В. А. Історія психології: XIX – початку XX століття: Навч.посібник. Київ : Либідь, 1995. 614 с.
43. Роменець В. А., Маноха І.П. Історія психології XX століття: Навч.посібник. Київ : Либідь, 2017. 1056 с.
44. Савчин М. В. Загальна психологія. ВЦ «Академія», 2020. 344 с.
45. Сидоренко О. Б. Практикум з вікової та педагогічної психології : навч. посіб. для студентів подвійних спеціальностей з психологією. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 262 с.
46. Соціальна психологія в Україні: довідник / за ред. М. М. Слюсаревського; упоряд. І. І. Ревера, С. Є. Фіськович; Ін-т соц. та політ. психології НАПН України. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Талком, 2019. 324 с.
47. Соціальна психологія: навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Волянчук, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Москаленко, О. І. Боковець, Б. В. Андрійцев; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
48. Теоретичні напрями соціальної психології: навч. посібник / М. М. Слюсаревський, Н. В. Хазратова. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2020. 104 с.
49. Франкл В. Лікар та душа. Основи логотерапії. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2018. 320 с.
50. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу: психолог у концтаборі. Пер. О.Замойська. Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2020. 160 с.
51. Юнг К.Г. Архетипи і колективне несвідоме. Пер. К. Котюк. Львів : Вид-во «Астролябія», 2020. 608 с.
52. Children's Play. Research Developments and Practical Applications / Edited By Peter K. Smith. London : Routledge. 2019. 162 p.
53. Drivers of human development: How relationships and context shape learning and development1 / D. Osher et al. *Applied Developmental Science*. 2020. Vol. 24. No.1. P. 6–36. DOI: 10.1080/10888691.2017.1398650.
54. Hollingworth, Harry Levi, and Albert Theodore Poffenberger. *Applied psychology*. D.Appleton, 2020.
55. Michael W. Eysenck, Mark T. Keane. *Cognitive Psychology: A Student's Handbook*. 8th Edition, Kindle Edition, 2018. 348 p.
56. Murphy D. *Counselling Psychology: A Textbook for Study and Practic*, Wiley-Blackwell, 2017. 496 p.
57. Stainton Rogers Wendy *Perspectives on Social Psychology. A Psychology of Human Being*. London: Routledge. 2020. 352 p.
58. Stern William. *Psychology of Early Childhood. Up to the Sixth Year of Age*. London : Routledge. 2019. 624 p.
59. Vallacher, R.R. *Social Psychology: Exploring the Dynamics of Human*

Experience. New York: Routledge, 2020. 499 p.

60. Valsiner Jaan. General human psychology. New York, NY, USA: Springer, 2021. 321 p.